ДОКЛАД
ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ В НАБЛЮДАВАНИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА В ОБЛАСТТА НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА

През 2018 година Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Велико Търново осъществи мониторинг, анализ и оценка на шумовото натоварване, причинено от основния източник на шум в урбанизираната среда – автомобилният транспорт, в три населени места в областта: Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

Мониторингът и контролът на шума в околната среда е извършен, съгласно действащата нормативна уредба:

- Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2002 г. относно оценка и управление на екологичния шум;
- Закон за защита от шума в околната среда (Обн. ДВ, бр. 74/2005 г.);
- Закон за здравето (Обн. ДВ, бр. 70/2004 г.);
- Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите (Обн. ДВ, бр. 3/ 11.01.2011 г.);
- Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г.;
- Наредба № 6 на МОСВ от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ, бр. 58/18.07.2006 г.);
- Утвърдени програми (3) за опазване на околната среда на територията на общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов.

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА

Мониторингът на шума в околната среда се извършва по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7:00 ч. – 19:00 ч.).

Стойностите на осредненото еквивалентно дневно ниво на шума са определени чрез инструментален метод с Интегриращ шумомер Casella, с идентификационен №518762, свидетелство за калибриране №031-ИАВ/22.02.2018 г.; механичен секундомер „Слава” с идентификационен № 274619, свидетелство за калибриране №150В –ВР-18/06.06.2018 г. и механичен секундомер „Слава” с идентификационен № 274619, свидетелство за калибриране №142 – ИВЧ/19.06.2015 г.

Направена е оценка на шума в пунктове за контрол на шума, съгласно Приложение 2 към чл. 5, Таблица №2 на Наредба №6 от 2006 г. Оценката се изготвя, съобразно характеристиката на пункта и пътния участък – вид и състояние на пътното покритие, наклон на улицата, етажност, застрояване, движение, брой на пътните платна, разделителна ивица на пътя, озеленяване, интензивност на движение и структура на потока на моторни превозни средства (МПС), еквивалентно ниво на измерения шум.

Измерването е извършено, по график, в периода от 03.05.2018 г. до 05.10.2018 г., в два последователни дни на един пункт. Резултатите от измерванията и изчисленията са записани в протоколи, съгласно Приложения №1 и №2 на Наредба №54 от 13 декември 2010 г.

Контролните пунктове в наблюдаваните градове (общо 48 бр.) са разпределени в следното съотношение (Таблица 1):

- Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик – 20 бр.;
- Пунктове върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони – 13 бр.;
- Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита – 15 бр. (жилищни зони и територии – 8 бр.; зони за обществен и индивидуален отдих – 3 бр.; зони за лечебни заведения и санаториуми – 3 бр.; зони за научно-изследователска дейност – 1 бр.).

Таблица 1. Разпределение на контролните пунктове в наблюдаваните градове през 2018 г.

Пункт (вид, адрес)	**Измерена/ Изчислена стойност**	**Норма**	**Над/В нормата**
	Еквивалентно ниво на шума dB(A)	**Гранична стойност dB(A)**	
I. Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета			

1. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик			
1(адрес)			
1.1. кв. „Бузлуджа”, ул. „Г. Измирлиев“ №7 – гр. Велико Търново	*63,28*	*60*	*Над норма*
1.2. бул. „България” №21Б – гр. Велико Търново	*65,58*	*60*	*Над норма*
1.3. ул. „Васил Левски” – в района на к-с „Славяни“ – гр. Велико Търново	*71,18*	*60*	*Над норма*
1.4. ул. „Стефан Стамболов” – срещу старата поща – гр. Велико Търново	*69,35*	*60*	*Над норма*
1.5. ул. „Христо Ботев“ №32 – гр. Велико Търново	*69,23*	*60*	*Над норма*
1.6. ул. „Бачо Киро” №5 – гр. Велико Търново	*65,37*	*60*	*Над норма*
1.7. ул. „Краков” №2– гр. Велико Търново	*66,75*	*60*	*Над норма*
1.8. ул. „Никола Габровски” №23 – в района на РЗИ – гр. Велико Търново	*68,97*	*60*	*Над норма*
1.9. ул. „Св. княз Борис I” №26 – гр. Горна Оряховица	*67,62*	*60*	*Над норма*
1.10. ул. „Цар Освободител” №45 – гр. Горна Оряховица	*62,17*	*60*	*Над норма*
1.11. кв. „Пролет” – ул. „Васил Левски” №8 – гр. Горна Оряховица	*67,17*	*60*	*Над норма*
1.12. ул. „Христо Смирненски” №13 – гр. Горна Оряховица	*65,55*	*60*	*Над норма*
1.13. ул. „Патриарх Евтимий” №22 – гр. Горна Оряховица	*65,52*	*60*	*Над норма*
1.14. ул. „Вичо Грънчаров” №13 – гр. Горна Оряховица	*62,52*	*60*	*Над норма*
1.15. ул. „33-ти Свищовски полк” №70 – гр. Свищов	*65,33*	*60*	*Над норма*
1.16. ул. „Патриарх Евтимий“ №34 – гр. Свищов	*61,55*	*60*	*Над норма*

1.17. ул. „Алеко Константинов” №26 – гр. Свищов	*64,65*	*60*	*Над норма*
1.18. ул. „Цар Освободител” – паркинг до пл. „Свобода” – гр. Свищов	*61,50*	*60*	*Над норма*
1.19. к-с „Младост” – в района на спортната база на СА „Д. А. Ценов” – гр. Свищов	*65,82*	*60*	*Над норма*
1.20. ул. „Петър Ангелов” №2 – гр. Свищов	*67,48*	*60*	*Над норма*
2. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт			
-	-	-	-
3. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на авиационен шум .			
-	-	-	-
Общ брой над нормата			*20*
II. Пунктове върху територии с промишлени източници на шум - производствено-складови територии и зони			
1. ул. „Магистрална” №30 – гр. Велико Търново	*64,30*	*70*	*В норма*
2. ул. „Магистрална” №3 – гр. Велико Търново	*72,42*	*70*	*Над норма*
3. ул. „Йоновка” №7 – автомивка – гр. Велико Търново	*66,92*	*70*	*В норма*
4. ул. „Беляковско шосе” №1– автомивка „GT Wash“, автосервиз – гр. Велико Търново	*65,82*	*70*	*В норма*
5. ул. „Козлуджа” №14 – гр. Велико Търново	*71,04*	*70*	*Над норма*
6. ул. „Родопи“ №1 – до хлебозавод „Славянка“ и автомивка „Мустанг“ – гр. Горна Оряховица	*67,08*	*70*	*В норма*
7. ул. „Мано Тодоров” №9 – до автокомплекс „Полет“ – гр. Горна Оряховица	*65,88*	*70*	*В норма*

8. ул. „Иван Момчилов“ №6 – в района на „Сага 2000“ и „Аполон 95“ – гр. Горна Оряховица	*66,92*	*70*	*В норма*
9. ул. „Отец Паисий” №63 – до месокомбинат „Родопа“ и автомивка Рая – гр. Горна Оряховица	*68,43*	*70*	*В норма*
10. ул. „33-ти Свищовски полк” – в района на Винпром, автомивка и автосервиз – гр. Свищов	*63,10*	*70*	*В норма*
11. ул. „Студентска” №6 – гр. Свищов	*63,88*	*70*	*В норма*
12. ул. „Отец Паисий” – в района на „Слънчо” АД – гр. Свищов	*62,62*	*70*	*В норма*
13. ул. „П. Р. Славейков”, автомивка – гр. Свищов	*64,43*	*70*	*В норма*
III. Пунктове върху територии, подлежащи на усилена шумозащита			
1. Жилищни зони и територии			
1.1. ул. „Освобождение” – до ДГ „Евгения Кисимова” – гр. Велико Търново	*64,46*	*55*	*Над норма*
1.2. ул. „Стоян Михайловски” – до ДГ „Ивайло“ – гр. Велико Търново	*63,70*	*55*	*Над норма*
1.3. ул. „Мария Габровска” – в района на ДЯ „Пролет“ и ДГ „Райна Княгиня“ – гр. Велико Търново	*59,68*	*55*	*Над норма*
1.4. ул. „Пирот” №12 – до ДЯ „Еделвайс“ - гр. Горна Оряховица	*63,97*	*55*	*Над норма*
1.5. ул. „Ангел Кънчев” №43 – до ДГ „Ален мак“ – гр. Горна Оряховица	*61,15*	*55*	*Над норма*
1.6. пл. „Свобода” – в района на ДГ „Калина Малина” – гр. Свищов	*68,66*	*55*	*Над норма*
1.7. ул. „3-ти март” – в района на ДГ „Чиполино” – гр. Свищов	*59,63*	*55*	*Над норма*

1.8. ул. „Черни връх” – в района на ДГ „Радост“ – гр. Свищов	*55,43*	*55*	*Над норма*
2. Зони за обществен и индивидуален отдих			
2.1. ул. „Мармарлийска” – в района на ДЯ „Мечо Пух“ и ПГ по моден дизайн – гр. Велико Търново	*62,98*	*45*	*Над норма*
2.2. ул. „Ал. Стамболийски” №1 – до ДГ „Здравец“ – гр. Горна Оряховица	*62,76*	*45*	*Над норма*
2.3. ул. „Васил Априлов” №50 – до ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – гр. Горна Оряховица	*63,35*	*45*	*Над норма*
3. Зони за лечебни заведения и санаториуми			
3.1. ул. „Марно поле” №21 – до ДКЦ I – гр. Велико Търново	*64,32*	*45*	*Над норма*
3.2. ул. „Петър Ангелов” – до МБАЛ – гр. Свищов	*60,70*	*45*	*Над норма*
3.3. ул. „Съединение” №19 – до ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ и Транспортна болница – гр. Горна Оряховица	*63,32*	*45*	*Над норма*
4. Зони за научно-изследователска дейност			
4.1. ул. „Цар Освободител” – до Колеж по икономика – гр. Свищов	*64,05*	*45*	*Над норма*
5. Тихи зони, извън урбанизираните територии			
Общ брой на пунктовете с нивата над нормата			**15**

Разпределението по диапазони на регистрираните шумови нива в наблюдаваните пунктове през 2018 г. са посочени в Таблица 2.

Таблица 2. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива през 2018 г.

№ по ред	Град	Общ брой пунктове	Разпределение на шумовите нива по диапазони (в брой пунктове)							
			под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)	над ГС*
1.	**Велико Търново**	18	0	2	10	6	0	0	0	**15**
2.	**Горна Оряховица**	15	0	4	10	1	0	0	0	**11**
3.	**Свищов**	15	1	5	8	1	0	0	0	**11**

ГС* - гранична стойност

Разпределението на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове, за периода 2006 г. – 2018 г. е посочено в Таблица 3.

Таблица 3. Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове за периода 2006 г. – 2018 г.

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2006	**57**	4	8	32	17	2	0	0
2007	**48**	3	6	29	10	0	0	0
2008	**48**	2	10	20	11	2	0	0
2009	**48**	5	9	17	18	0	0	0
2010	**48**	5	7	20	16	0	0	0
2011	**48**	2	10	17	18	1	0	0
2012	**48**	2	10	25	11	0	0	0
2013	**48**	1	13	24	10	0	0	0
2014	**48**	2	10	25	11	0	0	0
2015	**48**	0	16	21	10	1	0	0
2016	**48**	0	10	27	9	2	0	0
2017	**48**	1	15	27	5	0	0	0
2018	**48**	1	11	28	8	0	0	0

През 2018 г. в диапазона **68 – 72** дБ(А) са регистрирани шумови нива в **8 пункта** (16,67% от общия брой наблюдавани пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
ул. „Васил Левски” – в района на к-с „Славяни“	*71,18*	ул. „Никола Габровски” №23 – в района на РЗИ	*68,97*
ул. „Стефан Стамболов” – срещу старата поща	*69,35*	ул. „Магистрална” №3	*72,42*
ул. „Христо Ботев“ №32	*69,23*	ул. „Козлуджа” №14	*71,04*
Горна Оряховица			
ул. „Отец Паисий” №63	*68,43*		
Свищов			
пл. „Свобода” – в района на ДГ „Калина Малина”	*68,66*		

В диапазона от **63 – 67** дБ(А) попадат **28 пункта** (58,33% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
кв. „Бузлуджа”, ул. „Г. Измирлиев“ №7	*63,28*	бул. „България” №21Б	*65,58*
ул. „Бачо Киро” №5	*65,37*	ул. „Краков” №2	*66,75*
ул. „Магистрална” №30	*64,30*	ул. „Йоновка” №7	*66,92*
ул. „Беляковско шосе” №1– автомивка „GT Wash“, автосервиз	*65,82*	ул. „Освобождение” – до ДГ „Евгения Кисимова”	*64,46*
ул. „Стоян Михайловски” – до ДГ „Ивайло“	*63,70*	ул. „Марно поле” №21 – до ДКЦ I	*64,32*
Горна Оряховица			
кв. „Пролет” – ул. „Васил Левски” №8	*67,17*	ул. „Христо Смирненски” №13	*65,55*
ул. „Патриарх Евтимий” №22	*65,82*	ул. „Родопи“ №1 – до хлебозавод „Славянка“ и автомивка „Мустанг“	*67,08*
ул. „Мано Тодоров” №9 – до автокомплекс „Полет“	*65,88*	ул. „Иван Момчилов“ №6 – в района на „Сага 2000“ и „Аполон 95“	*66,92*

ул. „Пирот” №12 – до детска ясла „Еделвайс“	*63,97*	ул. „Васил Априлов” №50 – до ОУ „Св. св. Кирил и Методий“	*63,35*
ул. „Съединение” №19 – до ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ и Транспортна болница	*63,32*	ул. „Св. княз Борис I” №26	*67,62*
Свищов			
ул. „33-ти Свищовски полк” №70	*65,33*	ул. „Алеко Константинов” №26	*64,65*
к-с „Младост” – в района на спортната база на СА „Д. А. Ценов”	*65,82*	ул. „Петър Ангелов” №2	*67,48*
ул. „33-ти Свищовски полк” – в района на Винпром, автомивка и автосервиз	*63,10*	ул. „Студентска” №6	*63,88*
ул. „П. Р. Славейков”, автомивка	*64,43*	ул. „Цар Освободител” – до Колеж по икономика	*64,05*

В диапазона **58 – 62** дБ(А) са регистрирани шумови нива в 11 пункта (22,91% от общия брой пунктове).

Пункт (адрес)	стойност дБ(А)	Пункт (адрес)	стойност дБ(А)
Велико Търново			
ул. „Мармарлийска”, в района на ясла „Мечо Пух“, ПГ по моден дизайн	*62,98*	ул. „Мария Габровска” – в района на детска ясла „Пролет“ и ДГ „Райна Княгиня“	*59,68*
Горна Оряховица			
ул. „Вичо Грънчаров” №13	*62,52*	ул. „Ал. Стамболийски” №1	*62,36*
ул. „Цар Освободител” №45	*62,17*	ул. „Ангел Кънчев” №43	*61,15*
Свищов			
ул. „Отец Паисий”, до „Слънчо“ АД	*62,62*	ул. „Патриарх Евтимий“ №34	*61,55*
ул. „Цар Освободител”, до колеж по икономика	*61,50*	ул. „Петър Ангелов”, до МБАЛ	*60,70*
ул. „3-ти март” в района на ДГ „Чиполино”	*59,63*		

Шум със средно еквивалентно ниво **под 58** дБ(А) е измерен в **1 пункт** или 2,08% от общия брой пунктове – в гр. Свищов, ул. „Черни връх” , в района на ДГ „Радост“ – 55,43 дБ(А).

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА АКУСТИЧНАТА СРЕДА

Анализът на акустичната обстановка в наблюдаваните градове е изготвен на базата на мониторинга на шума в околната среда от 48 контролни пункта (Таблица 2).

В град Велико Търново наблюдаваните пунктове са общо **18,** от които: осем (44,44% от всички пунктове) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, пет (27,78%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (27,78%) – върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

В град Горна Оряховица от мониторираните общо **15 пункта**, шест (40,0%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. В районите, подлежащи на усилена шумозащита пет от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения.

В град Свищов пунктовете са общо **15,** от които шест (40,0%) са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, четири (26,67%) – върху територии с промишлени източници на шум и пет (33,33%) – върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита четири от пунктовете са разположени до детски и учебни заведения, а един – до лечебно заведение.

1. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Велико Търново

Мониторингът на шума през 2018 г. показва, че от проведените 90 измервания на уличен шум **74 (82,22%)** са **със стойности над нормите.** От тях: 42 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А), 8 – в пунктове на територии с промишлени източници на шум при еквивалентно ниво на шума 70 дБ(А) и 24 – в пунктове на територии, подлежащи на усилена шумозащита.

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **66,11** дБ(А), а броят на преминалите за един час автомобили е **714** (Приложение 1 към доклада):

В сравнение с 2017 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

$\Rightarrow$ В най-високите диапазони: над 82 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и 73 – 77 дБ(А) не са измерени нива на шум (както и през предходната година);

⇒ В шест от пунктовете измереният шум е в диапазона 68 – 72 дБ(А), с три повече от предходната година;

⇒ Нива на шума в диапазона 63 – 67 дБ(А) са регистрирани в десет пункта (с един по-малко спрямо предходната година);

⇒ В два пункта са установени нива на шума в интервала 58 – 62 дБ (с три по-малко спрямо предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) не са измерени нива на шум (с един по-малко спрямо предходната година).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик (натоварени с МПС улици) са разположени 8 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №8). Измерените средногодишни нива на шума в районите с утежнена акустична обстановка са над нормата (60 дБ(А)) и се движат в диапазона от 63,28 дБ(А) до 71,18 дБ(А). Значително увеличаване на нивата на шум спрямо 2017 г. е установено в следните пунктове: пункт №1 (кв. „Бузлуджа", ул. „Георги Измирлиев" №7 – с 5,1 дБ(А)), пункт №5 (ул. „Христо Ботев" №32 – с 4,12 дБ(А)) и пункт №6 (ул. „Бачо Киро" №5, до ПИБ – с 3,70 дБ(А)).

Върху териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони на гр. Велико Търново се мониторират 5 пункта (от №9 до №13). Измерените еквивалентни нива на шума надвишават нормата от 70 дБ(А) в пункт №10 (ул. „Магистрална" №3) – 72,42 дБ(А) и в пункт №13 (ул. „Козлуджа" №14) – 71,04 дБ(А), като варират от 64,30 дБ(А) до 72,42 дБ(А). Прави впечатление, че в сравнение с 2017 г. в пункт №10 (ул. „Магистрална" №3) е регистрирано значително увеличение на еквивалентното ниво на шума – с 5,12 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №14 до №18). Измерените еквивалентни нива на шума във всички наблюдавани пунктове надвишават нормите и варират от 59,68 дБ(А) до 64,46 дБ(А). В сравнение с предходната година е регистрирано увеличаване на наднормените нива на шум, като най-голямо е в пункт №14 – ул. „Мармарлийска", с 5,2 дБ(А).

2. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Горна Оряховица

Мониторингът на шума в град Горна Оряховица показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум **61 (75,30%)** са със стойности над нормите. От тях: 32 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А), 2 – в пунктове на територии с промишлени източници на шум при еквивалентно ниво на шума 70 дБ(А) и 27 – в пунктове на територии, подлежащи на усилена шумозащита.

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **64,88** дБ(А), а броят на преминалите за един час автомобили е **397** (Приложение 2 към доклада).

В сравнение с 2017 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

Във високите диапазони 73 – 77 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А) не са измерени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 дБ(А) са регистрирани шумови нива в 1 от наблюдаваните пунктове (както в предходната година);

⇒ В диапазона 63 – 67 дБ(А) са установени нива на шума в 10 от наблюдаваните пунктове (с един по-малко от предходната година);

⇒ В диапазона 58 – 62 дБ(А) са измерени шумови нива в 4 от наблюдаваните пунктове (с един повече от предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) не са измерени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както в предходната година).

През 2018 г. най-високи еквивалентни нива на шума са установени в следните пунктове: №10 (ул. „Отец Паисий" №63) – 68,43 дБ(А), №1 (ул. „Св. Княз Борис I №26") – 67,62 дБ(А), №3 (кв. „Пролет" ул. „В. Левски" №8) – 67,17 дБ(А) и №7 (ул. „Родопи" №1) – 67,08 дБ(А).

Най-ниско еквивалентно ниво на шума – 61,15 дБ(А) е измерено в пункт №13 (ул. „Ангел Кънчев" №43).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик са разположени 6 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №6). Измерените еквивалентните нива на шума в районите с утежнена акустична обстановка варират от 67,62 дБ(А) до 62,17 дБ(А) при норма 60 дБ(А). В сравнение с предходната 2017 г. най-голямо намаление на шума е регистрирано в пункт №2 (ул. „Цар Освободител" №45 – с 6,38 дБ(А)).

На територите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони на гр. Горна Оряховица се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), като измерените еквивалентни нива на шума не надвишават нормата от 70 дБ(А) и варират от 68,43 дБ(А) до 65,88 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15), в които измерените еквивалентни нива на шума варират от 63,97 дБ(А) до 61,15 дБ(А) и надвишават нормите.

3. Анализ на състоянието на акустичната среда на гр. Свищов

Мониторингът на шума в град Свищов показва, че от проведените 81 измервания на уличен шум 57 **(70,37%)** са със стойности над нормите. От тях: 30 измервания са в пунктове, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик при еквивалентно ниво на шума 60 дБ(А) и 27 измервания – в пунктове на територии, подлежащи на

усилена шумозащита. В териториите с промишлени източници на шум не са измерени превишения на нормата от 70 дБ(А).

Осредненото еквивалентно ниво на шума е **62,80 дБ(А),** а броят на преминалите за един час автомобили е **365** (Приложение 3 към доклада).

В сравнение с 2017 г. разпределението на пунктовете по шумови диапазони е, както следва:

⇒ Във високите диапазони 73 – 77 дБ(А), 78 – 82 дБ(А) и над 82 дБ(А) не са установени шумови нива в нито един от наблюдаваните пунктове (както и през предходната година);

⇒ В диапазона 68 – 72 дБ(А) е измерено ниво на шума в 1 от наблюдаваните пунктове (както през 2017 г.);

⇒ В диапазона 63 – 67 дБ(А) са измерени нива в 8 от наблюдаваните пунктове (с 1 пункт повече спрямо 2017 г.);

⇒ В интервала 58 – 62 дБ(А) са регистрирани шумови нива в 5 пункта (с 2 по-малко спрямо предходната година);

⇒ В диапазона под 58 дБ(А) са измерени нива на шума в един от пунктовете (с 1 пункт повече спрямо 2017 г.).

Най-ниското измерено еквивалентно ниво на шума – 55,43 дБ(А) е регистрирано в пункт №14 (ул. „Черни връх”, ДГ „Радост”), а най-високото – 68,66 дБ(А) в пункт №12 (пл. „Свобода”, ДГ „Калина Малина”).

Върху териториите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик са разположени 6 от пунктовете за наблюдение в града (от №1 до №6). Измерените еквивалентните нива на шума в районите, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик надвишават нормата от 60 дБ(А) и варират от 61,50 дБ(А) до 67,48 дБ(А).

На териториите с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони на гр. Свищов се наблюдават общо 4 пункта (от №7 до №10), в които измерените еквивалентни нива на шума са под нормата от 70 дБ(А) и варират от 62,62 дБ(А) до 64,43 дБ(А).

Върху териториите, подлежащи на усилена шумозащита са разположени 5 пункта (от №11 до №15), в които измерените еквивалентни нива на шума надвишават нормите и варират от 55,43 дБ(А) до 68,66 дБ(А).

IV. ТЕНДЕНЦИИ

Въз основа на резултатите от мониторинга, анализа и оценката на шумовото натоварване, причинено от автомобилния транспорт, в трите населени места на област Велико Търново за периода 2006 г. – 2018 г. могат да бъдат очертани следните по-важни тенденции:

- С **най-голям относителен дял** е разпределението на наблюдаваните пунктове в диапазона **63-67 дБ(А)** – таблица 4.

Таблица 4. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2006 г. – 2018 г. (в %)

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2006	**100,00%**	7,01%	14,03%	56,14%	29,82%	3,50%	0,00%	0,00%
2007	**100,00%**	6,25%	12,50%	60,41%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2008	**100,00%**	4,16%	20,83%	41,66%	23,78%	3,50%	0,00%	0,00%
2009	**100,00%**	10,41%	18,75%	35,41%	37,50%	0,00%	0,00%	0,00%
2010	**100,00%**	10,41%	14,58%	41,66%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2011	**100,00%**	4,16%	20,83%	35,41%	37,50%	2,08%	0,00%	0,00%
2012	**100,00%**	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2013	**100,00%**	2,08%	27,08%	50,00%	20,83%	0,00%	0,00%	0,00%
2014	**100,00%**	4,16%	20,83%	52,08%	22,91%	0,00%	0,00%	0,00%
2015	**100,00%**	0,00%	33,33%	43,75%	20,83%	2,08%	0,00%	0,00%
2016	**100,00%**	0,00%	20,83%	56,25%	18,75%	4,16%	0,00%	0,00%
2017	**100,00%**	2,08%	31,25%	56,25%	10,41%	0,00%	0,00%	0,00%
2018	**100,00%**	2,08%	22,91%	58,33%	16,66%	0,00%	0,00%	0,00%

- **Не са регистрирани нива на шума** във високите диапазони: **78 – 82** дБ(А) **и над 82** дБ(А), а през последните две години и в диапазона **73 – 77** дБ(А). **Намалява** броят на пунктовете, с измерени еквивалентни нива на шума под 58 дБ(А) **–** Таблица 3;

- **Осреднените еквивалентни нива на шума** и в трите мониторирани населени места се **задържат над 60 дБ(А)** – Приложения 1,2,3.

V. ИЗВОДИ

1. Обобщеният анализ на резултатите от измерванията на шума през 2018 г., в сравнение с предходната 2017 г. показва следното:

1.1. Осреднените еквивалентно ниво на шума за гр. Велико Търново се **увеличава** (от 63,98 дБ(А) за 2017 г. на 66,11 дБ(А) за 2018 г.), а за останалите две населени места се **запазва почти същото** (за гр. Горна Оряховица – 65,40 дБ(А) за 2017 г. и 64,88 дБ(А) за 2018 г. и за гр. Свищов – 63,40 дБ(А) за 2017 г. и 62,80 дБ(А) за 2018 г.).

1.2. Във всички пунктове, разположени на **територии, подлежащи на усилена шумозащита** и в трите наблюдавани градове са регистрирани еквивалентни нива на шума, над нормативно определените норми.

1.3. Броят на пунктовете с **наднормени стойности** на еквивалентните нива на шума, разположени на територии с промишлени източници на шум **се увеличава** (с 2 пункта за 2018 г.).

1.4. Стойностите на еквивалентните нива на шума се **увеличават** в 18 от общия брой наблюдавани пунктове с 1 - 5 dB(A), като най-голям е броят им в гр. Велико Търново.

1.5. Стойностите на еквивалентните нива на шума **намаляват** в 11 от пунктовете на гр. Свищов и в 9 – на гр. Горна Оряховица.

1.6. Интензивността на автомобилното движение **нараства** за гр. Велико Търново (от 621 МПС/час за 2017 г. на 714 МПС/час за 2018 г.) и **намалява** за гр. Горна Оряховица (от 475 МПС/час за 2017 г. на 397 МПС/час за 2018 г.) и за гр. Свищов (от 425 МПС/час за 2017 г. на 365 МПС/час за 2018 г.).

2. През 2018 г. общинските администрации на трите наблюдавани градове в областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) са предприели мерки за оптимизиране на акустичната обстановка в съответните градове. Но въпреки това и през 2018 г. продължава неблагоприятната тенденция на измерени наднормени еквивалентни нива на шума на територии, подлежащи на усилена шумозащита и на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и в трите наблюдавани населени места. В сравнение с предходната 2017 г. се наблюдават някои положителни промени в шумовото натоварване за градовете Горна Оряховица и Свищов.

През 2018 г. общините Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов предоставиха на РЗИ – Велико Търново информации за реализираните дейности от общинските програми за оптимизиране на акустичната обстановка. По-важните общински мероприятия за подобряване на акустичната обстановка през 2017 г са следните:

1. Община Велико Търново (Програма за опазване на околната среда на територията на община Велико Търново за периода 2015 г. – 2020 г.)

✓ Изкърпване на 6 710 м^2 и 11 260 м^2 преасфалтирване и основен ремонт от уличната мрежа на гр. Велико Търново.

✓ Увеличаване на уличното озеленяване и площи с компактна дървесна растителност и създаване на нови тревни площи. Засадени са 97 броя дървета и 800 броя храсти по дължината на улици; затревени и облагородени са 7 дка площи в различни части на града.

✓ Изготвяне и прилагане на нов план за организация на движението в гр. Велико Търново.

2. Община Горна Оряховица (Програма за опазване на околната среда на територията на община Горна Оряховица)

✓ Рехабилитация на пътна и улична мрежа – изкърпени са 1 664 м^2 улици в гр. Горна Оряховица; цялостно са асфалтирани 11 094 м^2 улици и 3 499 м^2 площад към УПИ I за парк и детски кът в кв. 155 на общинския град; асфалтирани са 2 758 м^2 в 9 населени места на общината.

✓ Реновиране на 346 м^2 тротоари по 2 улици и едно населено място в общината от ОП „Пътно поддържане на инфраструктурата и озеленяване“.

✓ Залесяване на общински терени – засадени са общо 90 дървета от видовете: каталпа, магнолия, кълбовидна акация, дъб, ясен, явор, бреза и бор и 506 броя храстова растителност.

3. Община Свищов (Програма за опазване на околната среда на община Свищов за периода 2015 г. – 2020 г.)

✓ Изграждане на нова и поддържане на съществуващата пътна инфраструктура – осъществен е текущ ремонт на улици в град Свищов (5 655 м^2) и основен ремонт на тротоарна настилка (340 м^2).

✓ Провеждане на озеленителни мероприятия – засадени са 600 бр. дървета и храсти.

✓ Усъвършенстване на системата за управление на градския трафик, в т.ч. оптимизиране на транспортните маршрути за превоз на товари и стоки. Забранено е преминаването на тежкотоварни превозни средства през града, като движението им е пренасочено през най-северния път с достъп до пристанището.

✓ Проведена е информационна кампания, посветена на Европейската седмица на мобилността за стимулиране на алтернативните начини на придвижване.

Съгласно Указание за планиране, организиране и отчитане дейността на РЗИ по опазване на общественото здраве през 2018 г. на Министерството на здравеопазването, с писмо изх. № РД-14-449/14.03.2018 г. на РЗИ – Велико Търново е изискано от общините в областта с население над 5000 еквивалент жители (Елена, Полски Тръмбеш, Павликени, Лясковец и Стражица), които не са включени в мониторинга на шумовото натоварване от автомобилния транспорт, да предоставят информация за изпълнените през 2017 г. мерки, предвидени в Плановете за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околната среда.

По данни на 5-те общински администрации през 2017 г. са реализирани следните по-важни мерки за намаляване на шума в околната среда:

✓ Извършване на текущо поддържане, основен ремонт, реконструкция и ново строителство на улици, тротоари и общински пътища;

✓ Регулиране на движението на автомобилния транспорт в населените места, с оглед намаляване на шумовите нива;

✓ Озеленяване и поддържане на крайпътните зелени площи;

✓ Провеждане на информационни кампании за населението на общините Павликени и Стражица по повод на Европейската седмица на мобилността и Европейския ден без автомобили – 22 септември 2017 г.

VI. ПРЕПОРЪКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА

С цел планиране и реализиране на адекватни мерки за намаляване на шумовото натоварване и оптимизиране на акустичната обстановка в трите

наблюдавани населени места на областта (Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов) РЗИ – Велико Търново изпрати до кметовете на трите общини доклади с анализ и оценка на шумовото натоварване за съответните градове за 2018 г.

На общинските администрации са дадени препоръки относно:

1. Спазване на българското и европейско законодателство за намаляване на нивата на шум (Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на шума в околната среда).

2. Акустично планиране на урбанизираните територии, включващо правилно планиране на териториалното устройство, инженеринг на системите за управление на трафика и планиране на трафика, в т. ч. ограничаване на скоростта и трафика; мерки за шумова изолация и намаляване на шума при източника; изготвяне на акустични проекти за сгради, подлежащи на усилена шумова защита;

3. Изграждане на шумозащитни съоръжения от различни естествени и изкуствени материали (зелени шумозащитни стени от храстовидна и дървовидна растителност, „био прегради“ с конструкции от дърво, керамика или бетонови тела и др.) около обекти, подлежащи на усилена шумова защита, разположени на натоварени пътни артерии; регулиране на интензивността и структурата на автомобилните потоци; изграждане на обходни пътни участъци и др.4. Оптимизиране на организацията на движение на моторните превозни средства в съответствие с конкретните за всеки от наблюдаваните градове резултати от проведения през 2018 г. мониторинг.

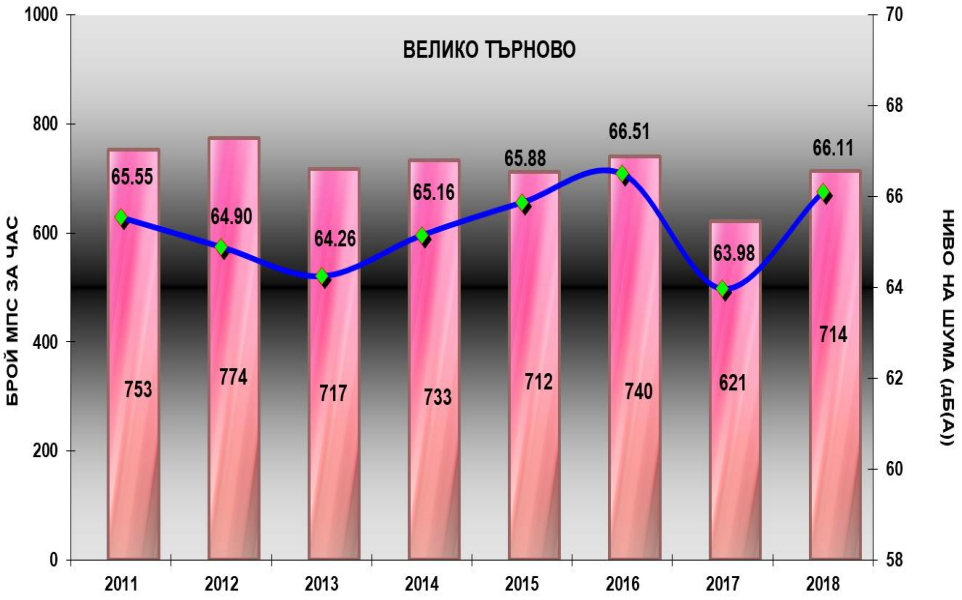
5. Изграждане на нова и поддръжка на съществуващата инфраструктура в общинските градове.

6. Осъществяване на контрол относно наличие на част „Озеленяване” към изработените подробни устройствени планове за обекти, разположени на територии с усложнена акустична обстановка. Недопускане въвеждането в експлоатация на обекти с нереализиран проект за озеленяване.

7. Инициране и провеждане на информационни кампании и мероприятия за стимулиране на алтернативните начини на придвижване на населението. Планиране и изграждане на велоалеи в общинските центрове.

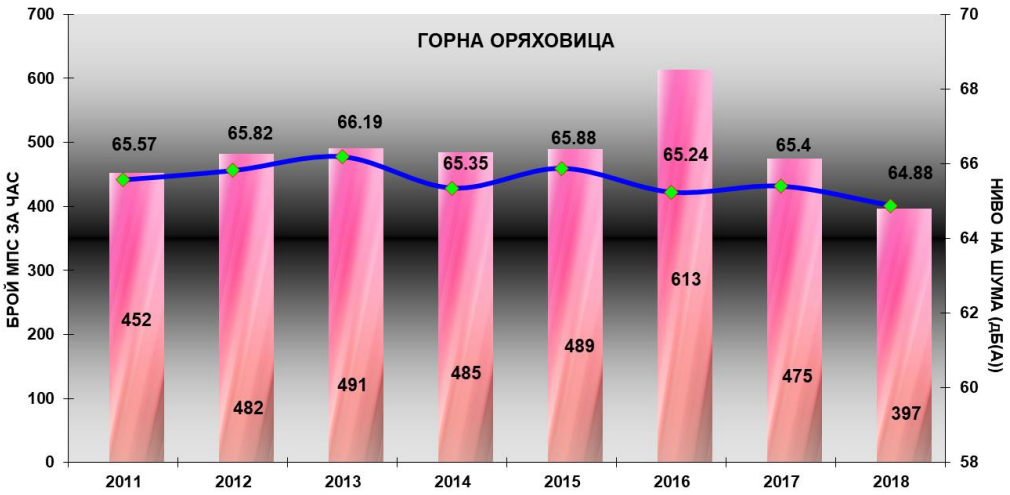
Приложение 1

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Приложение 2

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД ГОРНА ОРЯХОВИЦА

Приложение 3

ОСРЕДНЕНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ НИВА НА ШУМА И ИНТЕНЗИВНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО (БРОЙ МПС/ЧАС) В ГРАД СВИЩОВ

